

PHÁT HUY NGUỒN LỰC VĂN HÓA - SỨC MẠNH MỀM CỦA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

PROMOTING CULTURAL RESOURCES - THE SOFT POWER OF HO CHI MINH CITY

LÂM THỊ THU HIỀN^(*)

TÓM TẮT: Để khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, phấn đấu đến năm 2045 nước ta trở thành nước phát triển, việc huy động sức mạnh, sức sáng tạo của mọi nguồn lực, trong đó có nguồn lực văn hóa có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Với tầm nhìn đó, văn kiện Đại hội XIII của Đảng đã đưa ra nhiều quan điểm mới về phát huy giá trị văn hóa. Thành phố Hồ Chí Minh cùng với vai trò đầu tàu kinh tế còn được xác định mục tiêu phát triển trở thành trung tâm văn hóa của cả nước trong “Chiến lược phát triển văn hóa Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2035”. Bài viết hệ thống những nội dung khái quát về nguồn lực văn hóa, sức mạnh nội sinh - sức mạnh mềm văn hóa Việt Nam, từ đó, luận bàn về một số giải pháp cụ thể chuyển hóa nguồn lực văn hóa thành sức mạnh mềm văn hóa xứng tầm vị thế của Thành phố Hồ Chí Minh.

Từ khóa: nguồn lực văn hóa; sức mạnh mềm; Thành phố Hồ Chí Minh; giải pháp.

ABSTRACT: To arouse the aspiration to develop a prosperous, blissful country, and strive to become a developed country by 2045, the mobilization of the strength and creativity of all resources, including cultural resources, plays a significant role. With that vision, the document of the 13th National Party Congress gave many new perspectives on promoting cultural values. Ho Chi Minh City, along with the role as an economic leader, is also aimed to become the cultural center of the country in the “Strategy for Ho Chi Minh City’s cultural development to 2035”. This article systematically set out the general contents of cultural resources and the endogenous strength - soft power of Vietnamese culture, upon that, specific solutions were discussed to transform cultural resources into cultural soft power worthy of the position of Ho Chi Minh City.

Key words: cultural resources; soft power; Ho Chi Minh City; solution.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Văn hóa là một hệ thống các giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo và tích lũy qua quá trình hoạt động thực tiễn, trong sự tương tác giữa con người với môi trường tự nhiên và môi trường xã hội. Văn hóa trở thành một trong các trụ cột của phát triển bền vững, là động lực của quá trình phát triển, là nhân tố phát huy sức mạnh tổng hợp của quốc gia.

Nước ta, các quan điểm, nhận thức, hoạt động về văn hóa trong phát triển đất nước đã được khẳng định trong các văn kiện của Đảng,

chính sách cụ thể của Nhà nước. Từ Đề cương văn hóa Việt Nam năm 1943 đến nay, Đảng ta xem văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển bền vững đất nước. Để phấn đấu đến năm 2045, nước ta trở thành nước phát triển, thì việc huy động sức mạnh, sức sáng tạo của mọi nguồn lực, trong đó có nguồn lực văn hóa có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Với tầm nhìn đó, trong văn kiện của Đại hội XIII của Đảng đã đưa ra nhiều quan điểm mới về phát huy giá trị văn hóa Việt Nam trong bối cảnh hiện nay như:

^(*) ThS. Trường Đại học Văn Lang, hien.ltt@vlu.edu.vn, Mã số: TCKH27-15-2021

“Phát huy giá trị văn hóa” được xác định trong Chủ đề chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2021-2030 của nước ta: “*Khoi dậy khát vọng phát triển đất nước, phát huy mạnh mẽ giá trị văn hóa, con người Việt Nam và sức mạnh thời đại, huy động mọi nguồn lực, phát triển nhanh và bền vững... phấn đấu đến năm 2030 là nước đang phát triển có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao và đến năm 2045 trở thành nước phát triển, thu nhập cao*” [2, tr.1]; Trong Báo cáo chính trị nêu Định hướng về phát triển con người và xây dựng nền văn hóa trong 10 năm 2021-2030 là “*Phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc để văn hóa thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc. Tăng đầu tư cho phát triển sự nghiệp văn hóa...*” [7, tr.4].

Hình 1. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII Đảng Cộng sản Việt Nam [7]

Thành phố Hồ Chí Minh cùng cả nước ngày càng hội nhập sâu rộng với khu vực, thế giới, đang hướng tới mục tiêu từng bước trở thành trung tâm lớn về kinh tế, văn hóa, tài chính, thương mại, khoa học - công nghệ của đất nước và khu vực Đông Nam Á. Nguồn lực văn hóa được xem là sức mạnh nội sinh - sức mạnh mềm của một thành phố đang trong quá trình phát triển mạnh mẽ.

2. NỘI DUNG

2.1. Nguồn lực văn hóa - sức mạnh mềm

“Sức mạnh mềm” (Soft Power) là khái niệm do giáo sư người Mỹ Joseph Nye, nguyên

Hiệu trưởng Trường Quản trị công J.F. Kennedy, thuộc Đại học Harvard (Mỹ), chính thức đưa ra lần đầu tiên vào năm 1990 trong cuốn sách “*Giới hạn dẫn đường: bản chất đang thay đổi của sức mạnh Mỹ*” (Bound to Lead: The Changing Nature of American Power) [5, tr.154]. Ông khẳng định: “Sức mạnh mềm” là khả năng tác động, thu phục, cảm hóa để người khác làm theo ý muốn của mình một cách tự nguyện hay khả năng ảnh hưởng, lôi cuốn của một quốc gia đối với các quốc gia khác thông qua các phương thức mang tính phi cưỡng chế trong quan hệ quốc tế. Theo đó, “sức mạnh mềm” là khả năng tạo sức hấp dẫn, lôi cuốn, thu hút để các nước khác “tự nguyện” thay đổi hành vi, chính sách phù hợp với điều mà mình muốn. Khác với “sức mạnh cứng” (Hard Power) “áp đặt” thông qua sức mạnh kinh tế và quân sự... Sức mạnh mềm và sức mạnh cứng củng cố, bổ sung và tăng cường sức mạnh cho nhau, và khi được kết hợp một cách hiệu quả sẽ tạo nên sức mạnh tổng hợp của quốc gia. Do vậy, khi bàn về sức mạnh mềm, cần đặt khái niệm này trong tổng thể sức mạnh quốc gia và trong mối quan hệ với sức mạnh cứng. Theo giáo sư Joseph Nye, sức mạnh mềm của quốc gia thường xuất phát từ ba nguồn: 1) sự hấp dẫn về văn hóa; 2) tư tưởng chính trị; 3) các chính sách - đặc biệt là chính sách đối ngoại của quốc gia.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa, xu thế hòa bình, hợp tác vẫn là nét chủ đạo thì sức mạnh mềm càng đóng vai trò quan trọng trong giữ vững ổn định quốc gia, tăng cường hội nhập quốc tế, cũng như phát huy tầm ảnh hưởng của quốc gia đó trên thế giới. Trong ba nguồn lực cơ bản của sức mạnh mềm thì nguồn lực văn hóa giữ vai trò quan trọng, chưa kể hai nguồn lực còn lại, nếu hiểu theo nghĩa rộng, xét cho cùng cũng là văn hóa. Có thể nói, văn hóa là nguồn tài nguyên quan trọng hàng đầu và có vai trò quyết định sức mạnh mềm của quốc gia.

2.2. Sự chuyển hóa nguồn lực văn hóa thành sức mạnh mềm văn hóa Việt Nam nói chung và Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng

Việt Nam đã từng được Joseph Nye - cha đẻ của học thuyết sức mạnh mềm, khẳng định là một quốc gia có nhiều điều kiện, cơ hội và lợi thế để gia tăng sức mạnh mềm văn hóa trong quan hệ quốc tế. “*Năm 2007, trong một cuộc phỏng vấn của báo chí Việt Nam, ông từng nhận định Việt Nam có nhiều thứ có thể thu hút, lôi kéo các quốc gia khác như: sự nổi danh từ lịch sử đấu tranh giành độc lập bảo vệ chủ quyền; tinh thần tự chủ, độc lập dân tộc; sự chuyển đổi thành công sang một nền kinh tế có mức tăng trưởng ấn tượng... Ông cho rằng, những điều này sẽ giúp gia tăng sức mạnh mềm của Việt Nam*” [3, tr.5].

Thứ nhất, Việt Nam có một nền văn hóa giàu bản sắc, đa dạng, có bề dày truyền thống. Văn hóa Việt Nam có những giá trị được thế giới biết đến và công nhận. Điều này được thể hiện rất rõ qua hệ thống các di sản văn hóa vật thể và phi vật thể phong phú, trong đó có những di sản văn hóa phi vật thể được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên Hợp Quốc UNESCO vinh danh, những giá trị văn hóa lâu đời, độc đáo, đa sắc màu của 54 dân tộc anh em; sự tinh tế, phong phú của ẩm thực Việt Nam; sự độc đáo của sản phẩm các làng nghề truyền thống... Đó là những nguồn tài nguyên nhân văn vô tận để chúng ta khai thác, phát huy trong phát triển du lịch, quảng bá văn hóa, hấp dẫn thế giới bên ngoài. Việt Nam là quốc gia có bề dày lịch sử và văn hóa truyền thống hàng ngàn năm. Trong lịch sử phát triển của mình, các triều đại phong kiến Việt Nam đã sớm có ý thức tạo lập và phát huy sức mạnh văn hóa của đất nước. Việt Nam đã luôn đối mặt và chiến thắng những kẻ thù xâm lược có tiềm lực quân sự, kinh tế (sức mạnh cứng) lớn gấp nhiều lần. Đó chính là biểu hiện của việc vận dụng sức mạnh mềm văn hóa của Việt Nam. Thái độ thân thiện, mến khách của người Việt Nam cũng

luôn được bạn bè quốc tế đánh giá cao. Đó là những giá trị tốt đẹp và bền vững, nếu chúng ta biết phát huy đúng cách, sẽ có khả năng lan tỏa và sức thuyết phục, chiếm được thiện cảm, tình yêu mến của cộng đồng thế giới.

Thứ hai, văn hóa Việt Nam là một nền văn hóa mở: trải qua bao thăng trầm của lịch sử, văn hóa Việt Nam luôn sẵn sàng tiếp thu có chọn lọc tinh hoa văn hóa nhân loại để nâng tầm, hoàn thiện văn hóa Việt Nam. Đây là những nhân tố tích cực tạo tiền đề để chúng ta dễ dàng hòa nhập vào dòng chảy chung của văn hóa thế giới và được quốc tế công nhận.

Thứ ba, con người Việt Nam có tài năng sáng tạo và năng lực thích ứng cao: tài năng sáng tạo của các thế hệ trước đã được thể hiện rất rõ qua những thành tựu văn hóa vật chất và văn hóa tinh thần. Ngày nay, Việt Nam là đất nước có dân số trẻ, tăng trưởng nhanh, hiếu học, năng động, sáng tạo, ngày càng xuất hiện nhiều tài năng trong các lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật. Con người Việt Nam có khả năng thích ứng cao, giao lưu, tiếp biến văn hóa tốt và đặc biệt nhanh trong kết nối toàn cầu.

Thứ tư, mức độ hội nhập công nghệ thông tin tốt: Việt Nam đang có những cải thiện vượt bậc về cơ sở hạ tầng thông tin - truyền thông. Mức độ sử dụng Internet, số hóa ở Việt Nam đang gia tăng nhanh chóng. Tính đến tháng 1 năm 2020, theo “Báo cáo Digital 2020: Global Digital Yearbook” của We are social, Việt Nam có 96,9 triệu dân thì số người dùng Internet là 68,17 triệu (chiếm 70% dân số). Đây là những tiền đề quan trọng về cơ sở khoa học công nghệ, tạo điều kiện thuận lợi cho giao lưu và truyền thông văn hóa.

Thứ năm, có sự cải thiện về thể chế, môi trường pháp lý: Đảng và Chính phủ Việt Nam đã có những chủ trương, quyết sách lớn, đề cao vai trò của văn hóa trong xây dựng sức mạnh tổng hợp quốc gia. Nghị quyết Hội nghị Trung ương 9 khóa XI của Đảng ngày 09-06-2014 về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt

Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước, đã nhấn mạnh: *“Văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội”* và *xác định 2 trong số 6 nhiệm vụ trọng tâm xây dựng văn hóa là “phát triển công nghiệp văn hóa” và “chủ động hội nhập quốc tế về văn hóa”*. Trong những năm 2015, 2016, Thủ tướng Chính phủ đã liên tiếp phê duyệt hai Chiến lược quan trọng về Công nghiệp văn hóa và Văn hóa đối ngoại của Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến 2030, tạo căn cứ pháp lý cho những thay đổi, cải thiện tích cực về thể chế, cơ chế, chính sách giúp thúc đẩy sự phát triển sức mạnh mềm văn hóa Việt Nam. Trong Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ XIII, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2021-2030 đã xác định: *“Lấy giá trị văn hóa, con người Việt Nam là nền tảng, sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững”* [2, tr.3].

Tuy nhiên, để chuyển hóa nguồn lực mềm văn hóa Việt Nam thành sức mạnh mềm văn hóa phải xác lập được cơ chế và vận hành tốt, phát huy sức mạnh mềm văn hóa hiệu quả trong điều kiện thực tế của một quốc gia đang phát triển, tiềm lực cạnh tranh về kinh tế còn hạn chế. Để xứng đáng với tầm vóc của một đô thị đặc biệt, với mục tiêu cụ thể đặt ra đến năm 2030 là thành phố dịch vụ, công nghiệp hiện đại, thành phố văn hóa, đầu tàu về kinh tế số, xã hội số, là trung tâm về kinh tế, tài chính, thương mại, khoa học - công nghệ và văn hóa của khu vực Đông Nam Á (tầm nhìn đến năm 2045 trở thành trung tâm về kinh tế, tài chính của Châu Á, tổng sản phẩm bình quân đầu người (GRDP bình quân) của thành phố khoảng 37.000 USD, là điểm đến hấp dẫn toàn cầu) [1, tr.6], Thành phố Hồ Chí Minh đang xây dựng Đề án “Chiến lược phát triển ngành văn hóa Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2035” với định hướng phấn đấu là trung tâm văn hóa hàng đầu cả nước [8, tr.1].

2.3. Một số giải pháp phát huy nguồn lực văn hóa - sức mạnh nội sinh của Thành phố Hồ Chí Minh

Thứ nhất, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước về xây dựng và phát triển văn hóa: đẩy mạnh công tác tuyên truyền, quán triệt, nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân về vị trí, vai trò của văn hóa trong giai đoạn mới. Quán triệt sâu sắc quan điểm của Đảng, tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa, coi văn hóa là bộ phận quan trọng của sự nghiệp cách mạng, là nền tảng tinh thần của xã hội, là sức mạnh nội sinh quan trọng, một trong những trụ cột bảo đảm sự phát triển bền vững đất nước. Văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội. *“Thành phố Hồ Chí Minh những năm qua luôn xác định “Phát triển kinh tế là nhiệm vụ trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt, xây dựng văn hoá là nền tảng tinh thần của xã hội”* [6, tr.5]. Tuyên truyền sâu rộng đến quần chúng nhân dân để thực hiện quan điểm xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc là sự nghiệp của toàn dân. Để lĩnh vực văn hóa nghệ thuật phát triển tương xứng với tầm vóc của một đô thị đặc biệt, Thành phố Hồ Chí Minh cần có một cơ chế, chính sách đặc thù, tạo hành lang pháp lý để có bước đột phá mới [8, tr.1].

Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025 xác định một trong những nhiệm vụ phát triển thành phố là: *“Phát triển văn hóa - xã hội đồng bộ với phát triển kinh tế, làm nền tảng cho thành phố phát triển bền vững”* [1, tr.8].

“Chương trình phát triển chiếu sáng đô thị Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030” được Sở Xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh vừa xây dựng và trình Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh phê duyệt, giúp cải thiện mỹ quan, giảm ô nhiễm ánh sáng, tiết kiệm điện, là một tiềm năng rất lớn để phát triển thương mại, du lịch...

Hình 2. Hệ thống chiếu sáng đang được “thông minh hóa” để biến Thành phố Hồ Chí Minh trở thành “Thành phố ánh sáng” về đêm [9]

Thứ hai, tiếp tục nâng cao chất lượng, hiệu quả các hoạt động văn hóa. Xử lý hài hòa giữa bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước và con người Việt Nam. Với 320 năm hình thành và phát triển, Thành phố Hồ Chí Minh đang lưu giữ nhiều tinh hoa di tích, di sản văn hóa đô thị. Vấn đề về bảo tồn di sản gắn liền với khai thác giá trị văn hóa. Di sản kiến trúc là một phần bản sắc của đô thị, nếu không có di sản, đô thị gần như không thể phát triển văn hóa, du lịch. Do đó, cần có sự hài hòa giữa bảo tồn di sản và phát triển đô thị. Cần xây dựng đời sống nghệ thuật phát triển theo phong cách công nghiệp hóa gắn với ngành công nghiệp nghệ thuật của thành phố. Xuất phát từ nhu cầu và thực tiễn cuộc sống, ngành văn hóa thành phố cần tiếp tục tăng cường đầu tư để tận dụng, phát huy, giữ gìn bản sắc văn hóa nghệ thuật dân tộc. Thành phố chú trọng điều chỉnh những mặt còn hạn chế ở hạ tầng kỹ thuật, đồng thời thúc đẩy đầu tư công trình văn hóa, để những công trình ấy trở thành địa điểm thu hút khách du lịch trong và ngoài nước, hướng đến quảng bá du lịch, nét văn hóa đặc trưng của thành phố nói riêng, miền Nam nói chung.

Thứ ba, tăng cường “xuất khẩu” văn hóa, phát triển các ngành công nghiệp văn hóa. Từ kinh nghiệm của những quốc gia đã rất thành công khi biến tài nguyên văn hóa thành sức mạnh mềm thông qua hình thức phim ảnh, văn học, nghệ thuật, giáo dục, xuất bản, ẩm thực, lễ

hội, thời trang, du lịch,... đây là một định hướng mang tính chiến lược để khai thác sức mạnh mềm của văn hóa Việt Nam nói chung. Việc tăng cường sản xuất và xuất khẩu các sản phẩm văn hóa nghệ thuật, dịch vụ văn hóa, xây dựng thị phần cho công nghiệp văn hóa trên trường quốc tế sẽ vừa góp phần tôn vinh văn hóa dân tộc, quảng bá hình ảnh quốc gia, vừa thể hiện sức hấp dẫn, sự lan tỏa của văn hóa Việt Nam ra thế giới. Trong giai đoạn 2020-2030, Thành phố Hồ Chí Minh tập trung nguồn lực tổ chức xây dựng và phát triển hiệu quả 8 lĩnh vực [8, tr.1], gồm: điện ảnh; nghệ thuật biểu diễn; quảng cáo; mỹ thuật; nhiếp ảnh; triển lãm; du lịch văn hóa; thời trang. Phần đầu doanh thu các ngành công nghiệp văn hóa đóng góp tích cực cho tổng sản phẩm trên địa bàn thành phố (GRDP) và tạo nhiều việc làm, đáp ứng nhu cầu hưởng thụ văn hóa của nhân dân thành phố. Bên cạnh đó là đầu tư phát triển cơ sở vật chất ngành văn hóa. Trong năm 2020, Thành phố Hồ Chí Minh đã khởi công xây dựng mới 3 công trình gồm: rạp xiếc và biểu diễn đa năng Phú Thọ 2.000 chỗ ngồi tại Quận 11; Bảo tàng Tôn Đức Thắng và Bảo tàng phụ nữ Nam Bộ. Thành phố đã xác định những chỉ tiêu cụ thể về nhóm các ngành điện ảnh, nghệ thuật biểu diễn, mỹ thuật, nhiếp ảnh - triển lãm, quảng cáo và văn hóa; chú trọng cũng như xúc tiến thực hiện một số công trình trọng điểm như dự án Nhà hát giao hưởng - nhạc vũ kịch 1.700 chỗ ngồi tại Thủ Thiêm (Quận 2); hình thành trung tâm biểu diễn nghệ thuật truyền thống dân tộc. Thành phố cần tìm ra điểm nhấn nhằm thu hút khách du lịch; tăng cường đầu tư, tuyên truyền giáo dục nâng cao nhận thức cho người dân để bảo tồn các di sản tự nhiên, lịch sử, di sản kiến trúc; tiếp tục đổi mới hoạt động lý luận phê bình văn học nghệ thuật, nâng cao tính khoa học, tính thuyết phục, góp phần hướng dẫn, điều chỉnh sáng tác, quảng bá tác phẩm văn học nghệ thuật và định hướng thẩm mỹ cho công chúng; tạo môi trường, điều kiện thuận lợi cho mọi năng lực

sáng tạo có cơ hội phát huy, khích lệ những tìm tòi, tôn trọng các ý kiến khác nhau về lý luận, phê bình văn học nghệ thuật vì lợi ích chung và sự phát triển lành mạnh của văn học nghệ thuật. Đội ngũ gần 5.000 văn nghệ sĩ hoạt động tại các Hội văn học - nghệ thuật chuyên ngành đã đóng góp khối lượng lớn tác phẩm, duy trì tích cực đời sống tinh thần cho nhân dân. Thành phố nâng cao chất lượng các trường đào tạo văn học nghệ thuật, có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng ở nước ngoài các năng khiếu, tài năng văn học, nghệ thuật; xác định rõ mục tiêu cụ thể, tạo cơ hội cho ngành văn hóa, nghệ thuật xứng tầm với vị thế là đầu tàu của cả nước.

Thứ tư, nâng cao hiệu quả văn hóa đối ngoại và ngoại giao văn hóa: chúng ta cần đẩy mạnh quảng bá văn hóa, giới thiệu những nét đẹp của đất nước, con người Việt Nam, xây dựng thông điệp về hình ảnh quốc gia. Mở rộng phạm vi, mức độ, quy mô và chất lượng các hoạt động tuyên truyền, giới thiệu văn hóa, nghệ thuật Việt Nam tới cộng đồng quốc tế; tăng cường sự hiện diện của Việt Nam tại các sự kiện văn hóa, nghệ thuật lớn của thế giới như Hội chợ thế giới, các Liên hoan phim quốc tế, triển lãm mỹ thuật thế giới... xây dựng các sản phẩm văn hóa đủ sức cạnh tranh trên thị trường quốc tế. Trong những năm qua, Thành phố Hồ Chí Minh có thể mạnh là địa phương luôn tiên phong với nhiều hoạt động văn học, nghệ thuật phong phú, sôi động và có sáng tạo, đổi mới. Theo thống kê của Sở Văn hóa và Thể thao Thành phố Hồ Chí Minh, trung bình mỗi năm thành phố tổ chức khoảng 50 lễ hội, sự kiện chính trị, văn hóa và sự kiện đối ngoại.

Thứ năm, tăng cường đầu tư về tài chính, phát huy vai trò cầu nối của cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài: sử dụng hiệu quả các nguồn đầu tư của nhà nước đi đôi với việc đẩy mạnh công tác xã hội hóa, với những cơ chế, chính sách cụ thể, thiết thực. Thực hiện tốt sự phối hợp giữa các cấp, các ngành, của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội trong thực hiện

các nhiệm vụ văn hóa, khơi dậy và huy động tiềm năng sáng tạo của các tổ chức, doanh nghiệp và của toàn dân tham gia xây dựng văn hóa, con người Việt Nam nói chung. Nhà nước cần có các chính sách thúc đẩy xã hội hóa trong lĩnh vực này. Khuyến khích các tổ chức phi chính phủ, các hiệp hội, doanh nghiệp... tham gia vào sự nghiệp phát triển văn hóa nghệ thuật và văn hóa đối ngoại. Nhà nước cần ban hành các cơ chế về tài chính, chính sách ưu tiên về thuế, tài trợ cho hoạt động giao lưu, hợp tác về văn hóa nghệ thuật; tạo điều kiện thuận lợi cho các hợp tác du lịch - thương mại, xúc tiến đầu tư nước ngoài trên lĩnh vực văn hóa... Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh cũng đã chấp thuận chủ trương cho phép đầu tư trên 10 dự án theo hình thức xã hội hóa, đối tác công tư, trong đó có các dự án trọng điểm như: trung tâm biểu diễn nghệ thuật đa năng tại Khu đô thị mới Thủ Thiêm. Các dự án này hiện nay đều vướng mắc về cơ sở pháp lý để triển khai thực hiện, vì Luật Đầu tư theo hình thức đối tác công tư được Quốc hội thông qua vào ngày 18-6-2020 quy định lĩnh vực văn hóa, thể thao không thuộc đối tượng được áp dụng thực hiện. Cần gắn kết việc xây dựng và quảng bá văn hóa Việt Nam với cộng đồng người Việt Nam và cộng đồng lưu học sinh ở nước ngoài. Tại Hội nghị phát huy sức mạnh cộng đồng doanh nghiệp kiều bào vì sự phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh - nâng tầm sản phẩm Việt, 27-10-2020, Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh Lê Thanh Liêm khẳng định kiều bào đã và đang có những đóng góp rất quan trọng đối với sự phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh; nhiều chuyên gia, trí thức kiều bào đã có những đóng góp quan trọng, góp phần đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, chuyển giao công nghệ, là cầu nối cho các nhà đầu tư nước ngoài trong lĩnh vực du lịch và đặc biệt trong việc quảng bá, giới thiệu văn hóa, hình ảnh, vị thế thành phố đến với bạn bè, du khách quốc tế.

Thứ sáu, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực ngành văn hóa: cần đẩy mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng tài năng văn hóa, nghệ thuật, đào tạo cán bộ chuyên môn có trình độ cao. Đặc biệt, cần nâng cao trình độ ngoại ngữ, kiến thức văn hóa, kỹ năng văn hóa đối ngoại cho đội ngũ cán bộ làm văn hóa. Nâng cao chất lượng đội ngũ tham tán văn hóa, tùy viên văn hóa tại các cơ quan đại diện ngoại giao của Việt Nam ở nước ngoài.

3. KẾT LUẬN

Văn kiện Đại hội Đảng bộ thành phố lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020–2025 đã xác định phương hướng: “*Xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh trở thành không gian văn hóa Hồ Chí Minh, nơi tư tưởng, đạo đức, phong cách và sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn hiện hữu thường xuyên, trở thành tài sản tinh thần,*

giá trị văn hóa đặc trưng của người dân, cán bộ, đảng viên của thành phố mang tên Bác” [1, tr.74]. Không gian văn hóa Hồ Chí Minh cần được quy hoạch, thiết kế sao cho phù hợp để mọi người khi đến với thành phố sẽ cảm nhận đây là thành phố mang tên Bác. Không gian văn hóa Hồ Chí Minh là sự lan tỏa tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, làm cho nét đẹp văn hóa, con người Hồ Chí Minh thấm sâu vào con người thành phố, là một nguồn sức mạnh đặc thù của con người ở một thành phố được vinh dự mang tên Bác. Cần phải phát huy tối đa nhân tố con người, coi con người là trung tâm, chủ thể, nguồn lực quan trọng nhất và mục tiêu của sự phát triển, lấy giá trị văn hóa, con người là nền tảng- sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh (2020), *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025, Tạp chí Xây dựng Đảng số 1-2021*.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Các văn kiện Đại hội XIII của Đảng, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, nhiệm kỳ 2021-2030*.
- [3] Đỗ Thị Vân Hà (2019), *Đa dạng văn hóa - Tiềm năng của sức mạnh mềm Việt Nam, Tạp chí Lý luận Chính trị, số 11*.
- [4] Thu Hương (2021), *Thành phố Hồ Chí Minh hoàn thiện chiến lược phát triển văn hóa, Thông tấn xã Việt Nam*.
- [5] Joseph Nye (1991), *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*, Basic Books, New York, Reprint edition.
- [6] Nguyễn Ngọc Thiện (2021), *Phát huy sức mạnh văn hóa và con người Việt Nam trong sự phát triển bền vững đất nước*, <http://baochinhphu.vn>, ngày truy cập: 28-01-2021.
- [7] Nguyễn Việt Thông (2021), *Một số điểm mới nổi bật trong các văn kiện Đại hội XIII của Đảng- phần 1*, <https://hdll.vn/vi/nghien-cuu-trao-doi/mot-so-diem-moi-noi-bat-trong-cac-van-kien-dai-hoi-xiii-cua-dang-phan-1.html>, ngày truy cập: 28-4-2021.
- [8] Trần Thế Thuận (2021), *Tham luận tại Đại hội đại biểu Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh lần thứ XI, Chiến lược phát triển Ngành Văn hóa và Thể thao Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2035*, <https://hochiminhcity.gov.vn>, ngày truy cập: 17-10-2020.
- [9] Sơn Vinh (2021), *Thành phố Hồ Chí Minh sẽ thành “thành phố ánh sáng” về đêm*, <https://www.phunuonline.com.vn/tp-ho-chi-minh-se-thanh-thanh-pho-anh-sang-ve-dem-a1428613.html>, ngày truy cập: 28-4-2021.

Ngày nhận bài: 02-02-2021. Ngày biên tập xong: 11-6-2021. Duyệt đăng: 24-7-2021